

Grunder för fristående examen

**SPECIALYRKESEXAMEN FÖR
BILLACKERARMÄSTARE
2002**

Grunder för fristående examen

**SPECIALYRKESEXAMEN FÖR
BILLACKERARMÄSTARE
2002**

© Utbildningsstyrelsen 2005

Edita Prima Oy

Helsingfors 2005

ISBN 952-13-2577-1 (häft.)

ISBN 952-13-2578-X (pdf)

DNR **54/011/2002**

FÖRESKRIFT **Iakttas som förpliktande**

DATUM **26.9.2002**

Giltighetstid
fr.o.m. 15.10.2002 tillsvidare

De stadganden på vilka befogenheten att
utfärda föreskriften bygger

L 631/1998 13 § 2 mom

A 812/1998 1 § 1 mom

Upphäver Föreskrift Nr 139/011/1995
Ändrar Föreskrift Nr

GRUNDERNA FÖR SPECIALYRKESEXAMEN FÖR BILLACKERARMÄSTARE

Utbildningsstyrelsen har fastställt grunderna för specialyrkesexamen för billackerarmästare. Examensgrunderna skall iakttas fr.o.m. 15.10.2002 tillsvidare.

Utbildningsanordnare som ordnar utbildning som förbereder för examen eller för del därav skall göra upp och godkänna en läroplan för utbildningen med beaktande av vad som bestämts i dessa grunder. Som en del av den förberedande utbildningen skall ordnas prov som utvisar yrkesskickligheten.

Examenskommissionen, examensarrangören och utbildningsanordnaren kan inte lämna grunderna för examen obeaktade eller avvika från dem.

Om de uppgifter som skall antecknas på betygen och om betygsmodellerna samt om grunderna för uppgörandet av de personliga studieprogrammen bestäms separat.

Generaldirektör

JUKKA SARJALA
Jukka Sarjala

Undervisningsrådet

MARKKU LAPPALAINEN
Markku Lappalainen

INNEHÅLL

Kapitel 1

Syftet med fristående examina och målen för dem.....	7
1 § Fristående examina	7
2 § Förberedande utbildning för fristående examina	7
3 § De allmänna grunderna för sättet av påvisa yrkesskicklighet och för bedömning av examensprestationerna.....	8

Kapitel 2

Uppbyggnaden av specialyrkesexamen för billackerarmästare	8
1 § Examensdelarna	8

Kapitel 3

Kraven på yrkesskicklighet i specialyrkesexamen för billackerarmästare och grunderna för bedömningen	9
1 § Allmänna färdigheter för billackerarmästare	9
a) Krav på yrkesskicklighet	9
b) Sätten att påvisa yrkesskicklighet.....	9
c) Mål och kriterier för bedömningen	9
2 § Nyansering och färgplanering	10
a) Krav på yrkesskicklighet	10
b) Sätten att påvisa yrkesskicklighet.....	10
c) Mål och kriterier för bedömningen	11
3 § Materialteknik	11
a) Krav på yrkesskicklighet	11
b) Sätten att påvisa yrkesskicklighet.....	11
c) Mål och kriterier för bedömningen	12
4 § Kvalitets- och miljöansvar.....	12
a) Krav på yrkesskicklighet	12
b) Sätten att påvisa yrkesskicklighet.....	12
c) Mål och kriterier för bedömningen	13
5 § Funktionerna i en billackeringsverkstad.....	13
a) Krav på yrkesskicklighet	13
b) Sätten att påvisa yrkesskicklighet.....	13
c) Mål och kriterier för bedömningen	14
6 § Företagsamhet	14
a) Krav på yrkesskicklighet	14
b) Sätten att påvisa yrkesskicklighet.....	15
c) Mål och kriterier för bedömningen	15

SYFTET MED FRISTÅENDE EXAMINA OCH MÅLEN FÖR DEM

1 § Fristående examina

De fristående examina är inte beroende av det sätt på vilket man förvärvat sig sin yrkesskicklighet. Det kunnande som examinanderna har skaffat sig genom utbildning, i arbetslivet eller genom sina intressen behandlas som en helhet, så att detta kunnande kan användas när den erfordrade yrkesskickligheten skall påvisas vid de fristående yrkesproven.

De fristående examina är modulära till sin struktur. De utgörs av uppgiftshelheter, som baseras på arbetslivet och dess utvecklingsbehov och som präglas av det som förenar verksamheten med den teoretiska grunden, av mångsidig yrkesskicklighet och av att arbetsprocessen integreras med resultaten av den. Varje del av en examen utgör ett delområde av yrkeskompetensen, som kan lyftas ut ur den naturliga arbetsprocessen och bilda en självständig helhet som kan bedömas. De fristående yrkesproven arrangeras och avläggs flexibelt för en examensdel i sänder. Examinandernas mål kan också vara att endast avlägga en eller flera delar av en examen, inte hela examen.

Grunden för beskrivningen av kraven på yrkesskicklighet är den kvalifikationsbestämning som anses vara lämpligast för yrkesområdet. Beskrivningen koncentreras på kraven för branschens centrala funktioner, behärskning av verksamhetsprocessen och omfattande yrkespraxis. I kraven ingår också de för arbetslivet nödvändiga språkkunskaperna och sociala färdigheterna.

2 § Förberedande utbildning för fristående examina

Systemet med fristående examina ställer inte examinanderna inför förhandsvillkor i fråga om utbildning. Emellertid avläggs dessa examina i allmänhet i samband med något slag av förberedande utbildning.

Den som anordnar förberedande utbildning skall fastställa läroplanen för utbildningen enligt examensgrunderna. Utbildningen och de fristående yrkesprov som ingår i den skall läggas upp enligt examensdelarna. Det åligger utbildningsanordnaren att arrangera de fristående yrkesproven som en del av den förberedande utbildningen. Till de studerandes skyldigheter hör att delta i dessa prov i samband med studierna.

De gemensamma studier, som ingår i en grundexamen som avläggs som grundläggande yrkesutbildning, är inte obligatoriska i en utbildning som förbereder för en grundexamen som avläggs som en fristående examen. Målen för dessa studier beaktas dock i tillämpliga delar i läroplanen och i arrangemangen för undervisningen.

3 § De allmänna grunderna för sättet att påvisa yrkesskicklighet och för bedömning av examensprestationerna

Bedömningen av de fristående yrkesproven förutsätter metodisk insamling av material, beslutsfattande och dokumentering angående examinandernas yrkesmässiga och arbetsrelaterade färdigheter, som jämförs med de i examensgrunderna fastställda kraven på

yrkesskicklighet och med bedömningskriterierna. Tyngdpunkten vid bedömningen ligger på det praktiska arbetet och arbetsmetoderna. Färdigheterna eller kunnandet bedöms i allmänhet direkt enligt motsvarande arbete.

Miljön för de fristående yrkesproven skall vara verklig eller så realistisk som möjligt. Vid bedömningen tillämpas mångsidigt olika kvalitativa bedömningsmetoder såsom iakttagelser, intervjuer, frågor och portföljer samt självbedömning och gruppbedömning. De fristående yrkesproven läggs upp enligt examensdelarna så att man vid proven kan bedöma om examinandens uppfyller de centrala kraven på behärskandet av yrket.

Målen för bedömningen anger de kompetensområden som ägnas speciell uppmärksamhet vid bedömningen. Målen hänför sig till de centrala färdigheterna och man ser till att examinandens behärskar den teori som ligger till grund för arbetet samt att han eller hon behärskar arbetsmetoder, arbetsutrustning, material och arbetsprocesser. Såväl målen för bedömningen som bedömningskriterierna härleds ur kraven på yrkesskicklighet för motsvarande examensdel. Kriterierna för bedömningen baserar sig på målen för bedömningen och de anger och preciserar prestationer på olika nivåer. Bedömningskriterierna utgör trösklar med vilkas hjälp det är möjligt att differentiera kompetensnivån.

Kapitel 2

UPPBYGGNADEN AV SPECIALYRKESEXAMEN FÖR BILLACKERARMÄSTARE

1 § Examensdelarna

Specialyrkesexamen för billackerarmästare består av fem delar som är obligatoriska för alla. Examen är avlagd när alla examensdelar har fullgjorts med godkänt betyg. Specialyrkesexamen för billackerarmästare förutsätter att man har en billackerares yrkesfärdighet och dessutom den specialfärdighet som krävs i denna examen. Examensproven kan enligt examinandens specialiseringsområde inriktas på personbilsteknik, lastbils- och bussteknik eller arbetsmaskinteknik.

För att få examen skall examinandens avlägga följande delar:

- Allmänna färdigheter för billackerarmästare
- Nyansering och färgplanering
- Materialteknik
- Kvalitets- och miljöansvar
- Funktionerna i en billackeringsverkstad.

Examinanden kan även avlägga en frivillig företagardel utöver de ovan nämnda delarna, eller som en separat delexamen.

- Företagsamhet

KRAVEN PÅ YRKESKICKLIGHET I SPECIALYRKESEXAMEN FÖR BILLACKERARMÄSTARE OCH GRUNDERNA FÖR BEDÖMNINGEN

1 § Allmänna färdigheter för billackerarmästare

a) Krav på yrkesskicklighet

Examinanden förstår vilken betydelse en verksamhetsidé och dithörande affärsidéer har för företagsverksamheten. Han eller hon förstår också vilken betydelse kundbetjäning, individuell marknadsföring och försäljning till kunden har för företagets resultat. Han eller hon förstår grunderna i företagsekonomi och kostnadsstrukturen för en bilverkstad och/eller billackeringsverkstad. Han eller hon fungerar ekonomiskt och lönsamt med tanke på helheten. Han eller hon förstår företagets verksamhet som helhet och vikten av samarbete mellan dess olika avdelningar, och kan samarbeta med de andra anställda i företaget. Han eller hon behärskar de matematik-, fysik- och kemiuppgifter som förekommer i yrket. Han eller hon kan skaffa den centrala information han eller hon behöver i sitt arbete ur de informationskällor som används allmänt i billackeringsverkstäder, också ur engelsk text.

Examinanden behärskar grunderna i datateknik, och kan använda dator i de uppgifter som förekommer i yrket. Han eller hon kan göra arbetsbeställning och kostnadsförslag skriftligt, även i krävande fall, genom att använda eller tillämpa verkstadens kalkylerings-system och prissättningsanvisningar. Han eller hon känner till försäkringsbolagens värderings- och ersättningspraxis och kan fungera i enlighet med dem. Han eller hon kan planera sitt eget arbete i förväg, och kan genomföra olika arbetsmoment systematiskt.

b) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Yrkesskickligheten, behärskandet av de kunskaper och principer som ligger till grund för yrkesskickligheten, samt förmågan att tillämpa kunskaper påvisas huvudsakligen i autentisk arbetsmiljö i samband med vanliga arbetsuppgifter. Provet kan kompletteras med separata utredningar, skriftlig produktion, skriftliga uppgifter, intervjuer och diskussioner samt examinandens självvärdering.

När man planerar och genomför proven kan man beakta särdrag hos examinanden eller i den bransch som den organisation han eller hon har valt verkar inom.

c) Mål och kriterier för bedömningen

Prestationen godkänns om examinanden

- förstår ett företags verksamhetsidé, affärsidé och de centrala grunderna i företagsekonomi, och kan definiera hur ett företags kostnader och resultat uppstår
- fungerar rätt i de kundbetjäningssituationer och marknadsföringssituationer som hans eller hennes egen uppgift kräver
- fungerar ekonomiskt för företaget i försäljningssituationer
- behärskar företagets verksamhet som helhet och samarbetet mellan dess avdelningar, och kan fungera smidigt med de andra anställda
- behärskar den matematik, kemi och fysik som behövs i yrket

- kan skaffa central information som behövs i yrket ur de informationskällor som används allmänt i bilverkstäder, också på engelska
- känner till reparationsvillkoren och konsumentskyddslagen och följer dem i sitt arbete
- känner till grunderna i datateknik och kan använda dator i uppgifter som behövs i yrket
- kan göra arbetsbeställning och kostnadsförslag skriftligt, också i krävande fall, genom att använda verkstadens kalkyleringssystem och prissättningsanvisning
- känner till försäkringsbolagens värderings- och ersättningspraxis och kan fungera i enlighet med dem
- kan planera sitt eget arbete och arbeta utifrån sin plan.

Prestationen underkänns om examinandan

- inte kan bete sig rätt i kundbetjänings- och försäljningssituationer
- inte kan göra arbetsbeställning och kostnadsförslag skriftligt
- inte kan använda datateknik i uppgifter som behövs i yrket
- inte kan fungera ekonomiskt lönsamt
- inte följer bestämmelserna för arbetarskydd och miljöskydd
- inte förstår anvisningar om normala material som används i billackeringsverkstäder
- kommer till fel resultat när han eller hon gör kostnadsförslag.

2 § Nyansering och färgplanering

a) Krav på yrkesskicklighet

Examinanden kan nyansera alla moderna billacker, oberoende av bindemedel eller flerskiktstruktur. Han eller hon kan blanda en nyans av mixfärger utan lacktillverkarens anvisningar och färgkoder. Han eller hon vet vilken inverkan olika typer av mixfärger har i nyanseringsarbetet och kan tillämpa denna kunskap i praktiken, och kan effektivt utnyttja mixfärgernas specialegenskaper.

Examinanden kan planera och utföra krävande ränder, texter och designbilder, och kan genom att kombinera dessa utforma stilmässigt felfria helheter. Han eller hon känner till grunderna i färgplanering, och kan göra färgplaner för krävande speciallackeringar av personbilar och nyttofordon.

b) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Yrkesskickligheten, behärskandet av de kunskaper och principer som ligger till grund för yrkesskickligheten, samt förmågan att tillämpa kunskaper påvisas huvudsakligen i autentisk arbetsmiljö i samband med vanliga arbetsuppgifter. Provet kan kompletteras med separata utredningar, skriftlig produktion, skriftliga uppgifter, intervjuer och diskussioner samt examinandens självvärdering.

När man planerar och genomför proven kan man beakta särdrag hos examinandan eller i den bransch som den organisation han eller hon har valt verkar inom.

c) Mål och kriterier för bedömningen

Prestationen godkänns om examinanden

- kan nyansera alla moderna billacker oberoende av bindemedel eller flerskiktsstruktur
- kan blanda en nyans av mixfärger utan lacktillverkarens anvisningar och färgkoder
- vet vilken inverkan olika typer av mixfärger har i nyanseringsarbetet
- utnyttjar effektivt mixfärgernas specialegenskaper i det praktiska arbetet
- planerar och utför krävande ränder, texter och designbilder till stilmässigt felfria helheter
- gör färgplaner på rätt sätt för krävande speciallackeringar av personbilar och nyttofordon.

Prestationen underkänns om

- examinanden inte klarar av uppgiften inom den givna tiden
- slutresultatet av arbetet är klart felaktigt
- examinanden utför arbetets centrala uppgifter klart i strid med anvisningarna
- examinanden inte följer bestämmelserna för arbetarskydd och avfallshantering.

3 § Materialteknik

a) Krav på yrkesskicklighet

Examinanden kan planera och utföra lackering av nyttofordon och personbilar med beaktande av olika kombinationer av grundmaterial. Han eller hon förstår betydelsen av optimal tjocklek på lackskikten, och kan planera den ekonomiskt bästa arbetsföljden för flerfärgslackering av nyttofordon.

Examinanden kan räkna ut åtgången på lacker, och vet spillprocenten med olika sprutlackeringsmetoder. Han eller hon kan prissätta lackeringshelheter också på nyttofordon. Han eller hon vet vilka olika material som passar ihop, vilka som motsvarar varandra, vilka som kan lackeras på varandra samt olika materials bruks- och lagringstider, såväl för personbilar som för nyttofordon.

Examinanden känner till grunderna i lackering av fordon som restaureras.

b) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Yrkesskickligheten, behärskandet av de kunskaper och principer som ligger till grund för yrkesskickligheten, samt förmågan att tillämpa kunskaper påvisas huvudsakligen i autentisk arbetsmiljö i samband med vanliga arbetsuppgifter. Provet kan kompletteras med separata utredningar, skriftlig produktion, skriftliga uppgifter, intervjuer och diskussioner samt examinandens självvärdering.

När man planerar och genomför proven kan man beakta särdrag hos examinanden eller i den bransch som den organisation han eller hon har valt verkar inom.

c) Mål och kriterier för bedömningen

Prestationen godkänns om examinandena

- planerar och utför lackering av nyttofordon och personbilar rätt genom att beakta olika kombinationer av grundmaterial
- förstår betydelsen av optimal tjocklek på lackskikten
- planerar den ekonomiskt bästa arbetsföljden vid flerfärgslackering av nyttofordon
- räknar ut åtgången av lack rätt och vet spillprocenten med olika sprutlackeringsmetoder
- kan prissätta lackeringshelheter ekonomiskt på nyttofordon och personbilar
- känner i behövlig utsträckning till vilka material som passar ihop, kan lackeras på varandra, motsvarar varandra samt deras bruks- och lagringstider, både för nyttofordon och för personbilar
- behärskar blandningsförhållandena för härdare och förtunningar
- känner till grunderna i fordonsrestaurering beträffande lackeringsarbetena.

Prestationen underkänns om

- examinandena inte klarar av uppgiften inom den givna tiden
- slutresultatet av arbetet är klart felaktigt
- examinandena utför arbetets centrala uppgifter klart i strid med anvisningarna
- examinandena inte följer bestämmelserna för arbetarskydd och avfallshantering.

4 § Kvalitets- och miljöansvar

a) Krav på yrkesskicklighet

Examinanden känner till företagets utbud av tjänster. Han eller hon förstår kvaliteten på tjänsterna och de faktorer som inverkar på den, samt kan fungera på ett sätt som befrämjar kvaliteten på tjänsterna. Han eller hon behärskar företagets kvalitetssystem och kan utveckla sin egen sektor på det sätt som kvalitetssystemet förutsätter.

Examinanden håller ordning i sin arbetsmiljö, och de verktyg och anordningar han eller hon använder håller han eller hon i skick. Han eller hon förstår grunderna i arbetarskydd och arbetar säkert ur skyddssynpunkt. Han eller hon kan utveckla arbetarskyddet på sin arbetsplats. Han eller hon känner till grunderna i miljöskydd och avfallshantering för bilverkstäder och billackeringsverkstäder, och följer givna anvisningar. Han eller hon kan organisera avfallshanteringen i enlighet med miljöskyddsbestämmelserna. Han eller hon känner till verkstadsvillkoren och grunderna i konsumentskyddslagen, och följer dessa i sitt arbete.

b) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Yrkesskickligheten, behärskandet av de kunskaper och principer som ligger till grund för yrkesskickligheten, samt förmågan att tillämpa kunskaper påvisas huvudsakligen i autentisk arbetsmiljö i samband med vanliga arbetsuppgifter. Provet kan kompletteras med

separata utredningar, skriftlig produktion, skriftliga uppgifter, intervjuer och diskussioner samt examinandens självvärdering.

När man planerar och genomför proven kan man beakta särdrag hos examinanden eller i den bransch som den organisation han eller hon har valt verkar inom.

c) Mål och kriterier för bedömningen

Prestationen godkänns om examinanden

- förstår kvaliteten på tjänsterna och de faktorer som inverkar på den, och kan utveckla kvaliteten på tjänsterna för att göra kunderna nöjdare
- fungerar i enlighet med de kvalitetsprinciper som företaget har för sina tjänster
- fungerar i enlighet med företagets kvalitetssystem, och kan utveckla sitt arbete på det sätt som kvalitetssystemet förutsätter
- känner till arbetarskyddsbestämmelserna och -anvisningarna, och kan utveckla saker i anslutning till arbetarskyddet och ergonomin på sin arbetsplats
- känner till de avfallshanteringsbestämmelser som gäller miljöskyddet, och kan organisera verkstadens avfallshantering enligt dem.

Prestationen underkänns om examinanden

- inte betar sig på det sätt som kvalitetskraven förutsätter
- inte följer företagets kvalitetssystem
- inte följer bestämmelserna för arbetarskydd och avfallshantering.

5 § Funktionerna i en billackeringsverkstad

a) Krav på yrkesskicklighet

Examinanden behärskar arbetsprocessen i sin egen arbetsgemenskap. Han eller hon känner till vilka yrkesmässiga krav arbetsuppgifterna i en billackeringsverkstad ställer, och kan arrangera, vägleda och styra verksamheten effektivt på det sätt som tjänsteutbudet förutsätter. Han eller hon kan fungera som expert på billackering när en billackeringsverkstad planeras, i samarbete med andra planerare. Han eller hon kan göra bruks- och anskaffningsplaner för maskiner, redskap och verktyg i en billackerings-verkstad.

b) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Yrkesskickligheten, behärskandet av de kunskaper och principer som ligger till grund för yrkesskickligheten, samt förmågan att tillämpa kunskaper påvisas huvudsakligen i autentisk arbetsmiljö i samband med vanliga arbetsuppgifter. Provet kan kompletteras med separata utredningar, skriftlig produktion, skriftliga uppgifter, intervjuer och diskussioner samt examinandens självvärdering.

När man planerar och genomför proven kan man beakta särdrag hos examinanden eller i den bransch som den organisation han eller hon har valt verkar inom.

c) Mål och kriterier för bedömningen

Prestationen godkänns om examinandem

- kan fungera rätt i utvecklings-, styrnings-, och handledningsuppgifter som ansluter sig till arbetsprocessen
- känner till vilka yrkesmässiga krav som arbetsuppgifterna i en billackeringsverkstad ställer
- känner till användningsmöjligheterna för olika rikttnings- och mättningsmetoder
- kan fungera som expert på billackering när en billackeringsverkstad planeras, i samarbete med andra planerare
- kan göra maskin-, redskaps- och verktygsplan för en billackeringsverkstad
- kan utifrån planen välja den lämpligaste utrustningen ur lönsamhetssynpunkt.

Prestationen underkänns om examinandem

- inte kan utveckla funktioner i anslutning till sin egen arbetsprocess
- inte behärskar funktionerna i en billackeringsverkstad
- inte kan fungera på det sätt som verkstaden som serviceorganisation förutsätter
- inte känner till den utrustning som används i en billackeringsverkstad och
- inte kan välja utrustning med beaktande av kvalitetssynpunkter och ekonomiska synpunkter.

6 § Företagsamhet

a) Krav på yrkesskicklighet

Examinanden kan bedöma sina personliga möjligheter och sin personliga beredskap att fungera som företagare. Han eller hon kan analysera möjligheterna och riskerna med att starta ett billackeringsföretag. Examinanden känner till olika sätt och former att starta företag.

Examinanden kan tillsammans med experter utveckla en ungefärlig affärsidé, och vet vilka ekonomiska, produktionsmässiga och psykiska resurser som krävs för att starta företag. Han eller hon kan tillsammans med experter bedöma vilka möjligheter hans eller hennes affärsidé har att lyckas.

Examinanden förstår att kundrelationerna och andra kontakter är en väsentlig del av en framgångsrik företagsverksamhet, och har förmåga att utveckla dessa relationer. Han eller hon kan i sin företagsverksamhet följa de viktigaste företagsekonomiska principerna. Examinanden kan också analysera resursbehovet för sitt tilltänkta företag.

Examinanden känner till den centrala lagstiftning som berör företagsverksamhet, samt grundläggande frågor gällande en företagares socialtrygghet vid arbetslöshet och en företagares ställning i övrigt. Han eller hon kan skaffa information och experttjänster som behövs vid start av företag och i olika skeden av företagsverksamheten.

b) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Yrkesskickligheten påvisas genom att examinanden gör upp en utvecklingsplan för att starta ett företag. I planen skall examinanden bearbeta sin företagsidé till en fungerande affärsidé.

Kunskaperna och färdigheterna i företagsamhet bedöms på grundval av faktiskt arbete i anslutning till företagsverksamhet. En central del av yrkesprovet är ett långsiktigt projekt med målet att etablera ett företag. I projektet skall examinanden bearbeta sin affärsidé till ett realiserbart billackeringsföretag. När examinanden utvecklar en fungerande affärsidé skall han eller hon analysera verksamhetsmiljön speciellt ur synvinkeln för en företagare som tänker ge sig in i bilbranschen.

c) Mål och kriterier för bedömningen

Vid bedömningen av examinanden skall det fästas uppmärksamhet speciellt vid följande:

- att bedöma den egna beredskapen att arbeta som företagare och att planera utvecklingen av den egna företagsamheten
- att känna till vilka basfärdigheter som behövs för att starta ett företag samt att behärska centrala frågor i anslutning till detta
- att dra nytta av experttjänster och informationskällor.

Prestationen godkänns om examinanden

- vet vilka värderingar och vilken personlig beredskap som hjälper honom eller henne att lyckas som företagare, så att han eller hon kan bedöma sig själv och sin egna eventuella företagsamhet, samt kan fatta beslut och finna lösningar gällande hans eller hennes utveckling som företagare
- värdesätter sin yrkesskicklighet och kan visa den
- har bekantat sig med ett billackeringsföretag så att han eller hon kan analysera dess framtidsutsikter, utvecklingsmöjligheter och marknadsutrymme med tanke på att eventuellt starta ett eget företag
- vet på vilka olika sätt en blivande företagare kan starta sitt företag, och känner till de vanligaste lösningarna som används i Finland när det gäller bl.a. företagsformer, förfaranden vid etableringen av företaget, fördelning av ansvaret, resursbehov och risker, och han eller hon kan diskutera med expertis om lämpliga alternativ för sin företagsverksamhet.
- kan utveckla sin egen affärsidé tillsammans med experter så att han eller hon producerar en fungerande affärs- eller serviceidé för sitt företag, och när examinanden utvecklar affärsidén tar han eller hon hänsyn till efterfrågan och konkurrensen på marknaden samt olika specialiseringsfaktorer som är väsentliga för att verksamheten skall fungera
- kan tolka ett företags bokslut beträffande bl.a. kapital, förmögenhet, betalningsförmåga och resultat
- förstår principerna för kostnadsberäkning och vet vilka marknadsmässiga faktorer man måste beakta för att kunna prissätta produkter förnuftigt
- kan göra upp en ungefärlig inkomststat för sitt företag, och skaffa information och

experthjälp för att lösa skattefrågor för företag inom branschen

- vet vilka lagstadgade åtgärder som krävs vid etableringen av företag, och vet var experttjänster finns att tillgå för etablering av företag.

Prestationen underkänns om examinanden

- inte har företagarmässig attityd och inte kan bedöma sin egen beredskap att fungera som företagare
- inte kan göra en plan för att stärka sin egen utveckling som företagare
- inte har de basfärdigheter som behövs för att starta ett företag
- inte kan tillgodogöra sig experttjänster eller olika informationskällor för att göra en plan för affärsverksamheten.

Utbildningsstyrelsen har godkänt dessa examensgrunder med stöd av lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning.

De fristående examina är examina som särskilt planerats och utvecklats för att avläggas av den vuxna befolkningen.

Planeringen och genomförandet av de fristående examina baserar sig på ett nära samarbete mellan sakkunniga inom undervisning och arbetsliv.

UTBILDNINGSSTYRELSEN
Utbildningsstyrelsen/försäljning
Hagnäsgatan 2
Pb 380
00531 Helsingfors

Tfn: försäljning (09) 774 774 50
växel (09) 774 775
fax (09) 774 774 75
E-mail: myynti@oph.fi
Internet: www.oph.fi